

עקב חי"ט שיחה ד'

בפרשתנו נאמר "ונתתי מטר ארצכם", שהמטר הוא של הארץ ולכן הברכה אינה למעלה מהטבע. ועל זה מפרש רש"י שטעם החילוק הוא מפני שפה "עשיתם" בק "מה שעליכם". משא"כ בפרשת בחוקתי ששם פירש רש"י ש"בחוקתי תלכו" הוא ענין "עמלים בתורה" - יותר מכפי החיוב.

ברש"י (יא, יד): "ונתתי מטר ארצכם: עשיתם מה שעליכם, אף אני אעשה מה שעלי. בעתו: בלילות שלא יטריחו אתכם. דבר אחר בעתו, בלילי שבתות שהכל מצויין בבתיהם".

צריך להבין מהו הקושי בפסוק ומה מבאר רש"י? והנה, הרא"ם מפרש שכוונת רש"י היא שבני ישראל עושים את כל רצון ה' ולכן הברכה היא בכמה וכמה פרטים "בעתו וגו'" (משא"כ בפרשת בחוקתי שם נאמר רק "ונתתי מטר ארצכם"). אך קשה לפרש כן ברש"י, כי רש"י אינו מזכיר את המשך הפסוקים "וגו'", ועוד שלרש"י הברכות דבחוקתי הם נעלים יותר, שהם למעלה מהטבע, וכמו שמפרש שם על הפסוק "ועץ השדה", שאילני סרק עתידין ליתן פירות.

והביאור בזה: בפרשת בחוקתי נאמר "ונתתי גשמיכם", הגשמים של בני ישראל, היינו שהברכות הם עבור ישראל שלכן אינם מוגבלים בהגבלות הטבע. משא"כ בפרשתנו נאמר "ונתתי מטר ארצכם", שהמטר הוא של הארץ ולכן הברכה אינה למעלה מהטבע. ועל זה מפרש רש"י שטעם החילוק הוא מפני שפה "עשיתם" בק "מה שעליכם". משא"כ בפרשת בחוקתי ששם פירש רש"י ש"בחוקתי תלכו" הוא ענין "עמלים בתורה" - יותר מכפי החיוב.

וזהו גם הביאור בהמשך פרש"י, שבפרשת בחוקתי מפרש ש"בעתם" הוא רק בלילי שבתות, מפני שבהנהגה שלמעלה מהטבע מספיק גשם מועט. אך בפרשתנו ש"בעתו" קאי על הארץ, כנ"ל, מפרש רש"י "בלילות", כי לארץ אין מספיק גשם מועט דלילי שבתות, ומוסיף "שלא יטריחו אתכם", דמצד הארץ אין יתרון לגשם בלילות על הימים. אך רש"י מוסיף פירוש שני, "בלילי שבתות", מפני שלפירוש הראשון קשה, שהרי "בעתו" משמע שאז הוא זמן הגשם לבדו, אך זה אינו, כי בלילות ישנם ג"כ אנשים שהולכים בדרך. ועל זה מוסיף פירוש שני "בעתו בלילי שבתות שהכל מצויים בבתיהם", ואז "בעתו" הוא רק עת הגשם.

ומזה הוראה בנוגע לחשיבות העמל בתורה ומצוות יותר מטבע הנפש האלוקית.